

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

BOZULABİLİR GIDA MADDELERİNİN TAŞINMASINA İLİŞKİN ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞININ KURUMSAL KAPASİTESİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ

EuropeAid/140067/IH/SER/TR

Sözleşme No TR14SR403

TÜRK MEVZUATI İÇİN ÖNERİLER RAPORU

NİSAN 2022

Bu yayın Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti'nin mali desteğiyle hazırlanmıştır. Bu yayının içeriğinden sadece Eptisa Mühendislik liderliğindeki Konsorsiyum sorumludur ve hiçbir şekilde Avrupa Birliği veya Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nın görüşlerini yansıttığı şeklinde yorumlanamaz.

Proje Adı:	Bozulabilir Gıda Maddelerinin Taşınmasına İlişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının Kurumsal Kapasitesinin Güçlendirilmesi
Sözleşme Numarası:	N° TR14SR403
Proje Değeri:	Euro 810 924,00
Başlangıç Tarihi:	22 Şubat 2021
Bitiş Tarihi:	21 Nisan 2022
Süre:	14 ay
Sözleşme Makamı:	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, Avrupa Birliği Yatırımları Dairesi
Proje Müdürü:	Nedim Yeşil
Adres:	Emek, Hakkı Turaylıç Cd. No:5, 06520 Çankaya/Ankara
Telefon:	+90 312 203 22 69
Sözleşme Müdürü:	Serdar Yılmaz
E-mail:	serdar.yilmaz@uab.gov.tr
Son Faydalanıcı:	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü (DGTSR)
Adres:	Emek, Hakkı Turaylıç Cd. No:5, 06520 Çankaya/Ankara
Telefon:	+90 312 230 10 00
SRER:	Dr. Murat Korçak
Telefon:	+90 312 230 10 00 / 2293
E-mail:	murat.korcak@uab.gov.tr
Yüklenici:	Eptisa Mühendislik ve Müşavirlik Hizmetleri Bilgisayar İnşaat Ticaret Limited Şirketi
Proje Direktörü:	Emre Melek
Adres:	Beyaz Zambaklar Sokak No:25/3 06700
Telefon:	G.O.P./Ankara/TURKEY
E-mail:	+90538 876 31 61 emelek@eptisa.com
Proje ofis adresi:	Beyaz Zambaklar Sokak No:25/3 06700
Proje Takım Lideri:	G.O.P./Ankara/TURKEY
Telefon:	Yaroslav Bilyy
E-mail:	+90 (531) 785 73 43 ybilyy@eptisa.com
Rapor Adı:	TÜRK MEVZUATI İÇİN ÖNERİLER RAPORU
Raporu hazırlayan:	Selman Baltacı, Yasal Uzman
Raporu inceleyen:	Yaroslav Bilyy, Takım Lideri
Rapor Tarihi:	20 Nisan 2022

Hizmet Sözleşmesinin Detayları	
Sözleşme Adı	Bozulabilir Gıda Maddelerinin Taşınmasında Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının Kurumsal Kapasitesinin Güçlendirilmesi
Sözleşme Numarası	N° TR14SR403
Yönetim Emirleri	№ 22 Şubat 2021 tarihli E-40956758-746.01.05-10898 TR14SR403- Başlangıç Tarihine İlişkin İdari Bildirim
Sözleşme İmza Tarihi	5 Şubat 2021
Başlangıç Tarihi	22 Şubat 2021
Proje Süresi	14 ay
Proje Bitiş Tarihi	21 Nisan 2022
Proje Değeri	EUR 810.924,00

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	5
KISALTMALAR.....	6
GİRİŞ.....	7
1. FAALİYET 1.1 VE FAALİYET 1.2 ÇIKTILARI UYARINCA YASAL ÖNERİLER.....	8
1.1. ATP Madde 2.....	8
1.2. ATP Madde 3 ve 5.....	9
1.3. ATP Madde 4 Ek 1-2.....	9
1.4 ATP Madde 6.....	11
2. SONUÇ.....	13

KISALTMALAR

ATP	Bozulabilir Gıda Maddelerinin Uluslararası Taşımacılığı ve Bu Taşımacılık Faaliyetinde Kullanılacak Özel Ekipmana İlişkin Anlaşma
AB	Avrupa Birliği
EUR	Euro
UAB	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı
SCTPF	"Bozulabilir Gıda Maddelerinin Taşınmasına İlişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Kurumsal Kapasitesinin Güçlendirilmesi" Projesi
SRER	Nihai Faydalanıcı Kurumun Kıdemli Temsilcisi
TSE	Türk Standartları Enstitüsü
UNECE	Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu

GİRİŞ

Bozulabilir Gıda Maddelerinin Uluslararası Taşımacılığı ve Bu Taşımacılık Faaliyetinde Kullanılacak Özel Ekipmana İlişkin Anlaşma (ATP) 1 Eylül 1970 tarihinde Cenevre'de tesis edilmiş olup 21.11.1976 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Sıcaklığa duyarlı gıda maddelerinin uluslararası taşınmasına ilişkin yeknesak standartları içermektedir.

Türkiye Cumhuriyeti ATP'ye 21.12.2012 tarihinde, katılma yoluyla taraf olmuştur. ATP'nin yürürlüğe girmesini takiben, ATP'nin uygulanmasında Türkiye tarafından belirlenen yetkili makam olan Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı 20.10.2016'da TSE ile bir protokol imzalamıştır. TSE, bu protokol uyarınca 01.05.2017 tarihinden bu yana ATP kapsamındaki sertifikasyon işlemlerini yürütmektedir.

ATP ve ekleri yürürlüğe girdikleri tarihten bu yana, Avrupa Ekonomik Komisyonu İç Ulaştırma Komitesi Bozulabilir Gıdaların Taşınması Çalışma Grubu (WP 11) tarafından düzenli olarak değiştirilmekte ve güncellenmektedir. ATP Türkiye'de yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş kez değiştirilmiş olup, değişiklik tarihleri 13.11.2014, 30.09.2015, 19.12.2016,06.01.2018 ve 06.07.2020 şeklindedir.

SCTPF Projesi kapsamında, ATP Anlaşmasına ilişkin gerekliliklerin teknik şartname uyarınca yerine getirildiğinden emin olmak amacıyla, Türk Mevzuatı için Boşluk Analizi ve En İyi AB Uygulamaları Raporu (Faaliyet 1.1) ve Mevzuat Analiz Raporu (Faaliyet 1.2) hazırlanmış bulunmaktadır. Bahse konu raporların amacı ve konusu aşağıda belirtildiği gibidir;

Uluslararası taşımacılıktaki ATP gereklilikleri ve bunların AB ülkeleri mevzuatındaki karşılıkları

Türk Mevzuatına yönelik Boşluk Analizi ve En İyi AB Uygulamaları raporunda, ATP anlaşmasının hükümleri ve mevcut Türk Mevzuatı hükümleri arasındaki farklar tespit edilmiş ve ATP Anlaşmasının maddeleri/bileşenlerinin Türk Mevzuatındaki karşılıkları, en iyi AB uygulamalarının tatbik edildiği ülkelerin birincil mevzuatı ile karşılaştırılmıştır. Bu bulguların bir sonucu olarak, Türk Mevzuatının uyumu için yerine getirilmesi gereken öneriler belirlenmiş bulunmaktadır.

(Faaliyet 1.1, Çıktı: Türk mevzuatına yönelik Boşluk Analizi ve En İyi AB Uygulamaları Raporu)

ATP denetimleri için uygun altyapının oluşturulmasına yönelik mevzuat analizi ve yurtiçi taşımacılık operasyonlarında ATP Anlaşmasında belirtilen kural ve standartların uygulanabilirliği

Mevzuat Analiz raporu, Faaliyet 1.1 kapsamında yapılan analizin bir devamı niteliğindedir. Mevzuat Analiz Raporu kapsamında, bozulabilir gıda maddelerinin taşınması ve denetlenmesine ilişkin Türk mevzuatında yer alan hükümler ATP gereklilikleri ile karşılaştırılmış ve bu mevzuatlar arasındaki farklar tespit edilerek, ATP hükümlerinin yurtiçi taşımacılık faaliyetlerine uygulanabilirliği ve bu faaliyetlerin denetimi araştırılmıştır. Sonuç olarak, ATP hükümlerinin yurt içi taşımacılığa uygulanması için yapılması gereken yasal değişikliklere ilişkin öneriler açıklanmış bulunmaktadır.

(Faaliyet 1.2, Çıktı: Mevzuat Analiz Raporu)

Türk Mevzuatı için öneriler raporunda (Faaliyet 1.4), yukarıda belirtilen faaliyetlerin tamamlanmasından elde edilen sonuçlara dayanarak, ulusal mevzuatın ATP hükümleri ile tamamen uyumlu hale getirilmesi için önerilerin belirlenmesi, örnek mevzuat maddelerinin hazırlanması ve böylelikle Türkiye'nin ATP hükümlerine uyum sürecinin tamamlanması amaçlanmaktadır.

(Faaliyet 1.4, Çıktı: Türk Mevzuatı İçin Öneriler Raporu)

1. FAALİYET 1.1 VE FAALİYET 1.2 ÇIKTILARI UYARINCA YASAL ÖNERİLER

Bu bölümde, Faaliyet 1.1 ve Faaliyet 1.2 uyarınca elde edilen çıktılar ışığında, ulusal mevzuatın geliştirilmesi için yapılması gerekenlere ilişkin yasal öneriler hazırlanacak ve değişikliklere ilişkin örnek mevzuat hükümleri/maddeleri düzenlenecektir. Ayrıca, bu konuya ilişkin AB uygulamaları derinlemesine araştırılarak, bazı yasal düzenlemeler, yasal mevzuatın detaylandırılması amacıyla en iyi uygulama örnekleri olarak Türkçeye çevrilecektir.

1.1. ATP MADDE 2

1.1.1. Hukuki Boşluk Analizi

a) Denetleme ve Test Yükümlülüğü

Denetleme ve test yükümlülüğüne ilişkin hükümler, Yönetmeliğin 5, 6 ve 20'nci maddelerinde düzenlenmiş bulunmaktadır. Yönetmeliğin 5/4 hükmü uyarınca, Yönetmelik kapsamındaki işletmeler Bakanlık tarafından yayımlanan düzenleyici işlemlere uymakla yükümlü kılınmıştır. Ayrıca, Bakanlık tarafından, bozulabilir gıda maddelerinin taşınmasına ilişkin yeni yükümlülükler getiren, 20.12.2021 tarihli Bozulabilir Gıda Maddesi Taşımacılığında Kullanılan Özel Ekipmanların Tip Testi ve Teknik Muayeneleri Hakkında Yönerge yayımlanmıştır.

Her ne kadar, Yönetmeliğin 23/1-a hükmünde Yönetmelik ile öngörülen yükümlülüklerin (Bakanlık tarafından yayımlanan düzenleyici işlemler de dahil olmak üzere) ihlali halinde uygulanacak idari cezalar öngörülmüşse de, bir çok farklı yükümlülük aynı cezaya tabii hale gelmiştir. Bu sebeple, Yönetmelikten ve düzenleyici işlemlerden kaynaklanan farklı ihlallere ilişkin farklı yükümlülükler getirilmesi gerektiği değerlendirilmektedir. Öte yandan, idari para cezalarının yalnızca Resmî Gazetede yayımlanan mevzuat ile belirlenebileceği ve bu sebeple Yönergede herhangi bir idari para cezasının yer alamayacağı unutulmamalıdır.

Bu durumun engellenmesi için, Bozulabilir Gıda Maddelerinin Taşımacılığında Kullanılacak Özel Ekipman Hakkında Yönetmelik ile Bozulabilir Gıda Maddesi Taşımacılığında Kullanılan Özel Ekipmanların Tip Testi ve Teknik Muayeneleri Hakkında Yönerge birleştirilerek, Yönergede yer alan farklı yükümlülüklerin ihlali halinde, farklı müeyyideler uygulanması sağlanmalıdır. Bu kapsamda, para cezalarının yanı sıra, 655 sayılı KHK'da öngörülen, askıya alma, iptal ve benzeri yaptırımlar düzenlenebilir.

b) Yabancı ülkelerce düzenlenen ATP Uygunluk Belgelerinin geçerliliği

Yabancı ülkelerce üretilip ülkemizde tescil edilen özel nakliye ekipmanları, **Bozulabilir Gıda Maddelerinin Taşımacılığında Kullanılacak Özel Ekipmanlar Hakkında Yönetmeliğin** 17. Maddesinde düzenlenmiştir. ATP'nin 2'nci maddesi uyarınca, her bir taraf devlet, bu anlaşmanın Ek-1, İlave-1, paragraf 3 hükmüne uygun olarak başka bir ülkenin yetkili makamı tarafından düzenlenen ATP Uygunluk Belgesi'nin geçerliliğini tanımakla yükümlüdür.

Ancak Yönetmelikte, uluslararası taşımacılık yapan yabancı plakalı bir taşıtta bulunan ekipmana diğer bir Âkit Devlet yetkililerince verilen ATP Uygunluk Belgesinin aksi kanıtlanana dek ilgili taşıtın Türkiye'de bulunduğu sürede geçerli kabul edileceği yönünde herhangi bir ibare bulunmamaktadır. Uygulamada bu tür belgelerin geçerli kabul edildiği bildirilmiş olmakla birlikte, ilgili kuralın kişi hak ve özgürlüklerine ilişkin olması nedeniyle Yönetmeliğe eklenerek hukuki temele oturtulması gerekmektedir.

1.1.2. Öneriler

a) Yabancı ülkelerce düzenlenen ATP Uygunluk Belgelerinin geçerliliği

Bozulabilir Gıda Maddelerinin Taşımacılığında Kullanılacak Özel Ekipmanlar Hakkında Yönetmeliğin 5 inci maddesine, aşağıda yer alan fıkranın eklenmesi önerilir;

- (5) Türkiye karayollarında ikili taşıma faaliyeti gerçekleştiren yabancı plakalı bir araca ait özel nakliye ekipmanı için, ATP'ye taraf ülkelerden birinin yetkili otoritesi tarafından düzenlenmiş ATP Uygunluk Belgesi, ilgili araç Türkiye'de bulunduğu ve aksi kanıtlanmadığı sürece, geçerli kabul edilir.

1.2. ATP MADDE 3 VE MADDE 5

1.2.1. Hukuki Boşluk Analizi

- a) **ATP kapsamında yer alan taşımacılık türleri ve şartları (Karayolu taşımacılığı, demiryolu taşımacılığı; bunlardan önce, sonra veya bunların arasında intermodal olarak yapılacak 150 km'den kısa denizyolu geçişleri)**

Bozulabilir Gıda Maddelerinin Taşımacılığında Kullanılacak Özel Ekipmanlar Hakkında Yönetmelikle, Türkiye'nin de en iyi AB uygulama ülkeleri gibi bozulabilir gıda taşımacılığına ilişkin ATP kurallarını ülke içi taşımacılığa genişlettiği görülmektedir. Yönetmeliğin kapsama ilişkin 2'nci maddesi bu bağlamda hem ülke içi hem uluslararası bozulabilir gıda taşımacılıklarını kapsamaktadır.

Bu durumda, söz konusu Yönetmeliğin kapsama ilişkin 2'nci maddesinin en iyi AB uygulama ülkelerinde yürürlükte bulunan mevzuata paralel olduğu anlaşılmaktadır. Yönetmeliğin 2'nci maddesinde yapılacak değişikliklerle, uluslararası taşımalarda ATP'nin kapsam ve sınırlarına bağlı kalınması, yurt içi taşımalarda ise sahadaki koşulların gerekli kılması halinde, karayolu ve demiryolu taşımacılığının kapsama dahil edilmesi önerilir.

- b) **Termal deniz konteynerlerinin, denizyolu geçişlerinin öncesinde veya sonrasında gerçekleşen karayolu ve/veya demiryolu taşımaları ATP kapsamında değildir.**

ATP Anlaşmasının 5'nci maddesi, termal deniz konteynerlerinin ATP kapsamında olmadığını açık şekilde ortaya koymaktadır. Yönetmelik her ne kadar karayolu taşımacılığı ile sınırlı olsa da bahse konu termal konteynerler karayolu taşımacılığına da konu olabilmektedir.

Bu sebeple, Bozulabilir Gıda Maddelerinin Taşımacılığında Kullanılacak Özel Ekipman Hakkında Yönetmeliğin 2 nci maddesinde yapılacak bir güncelleme ile deniz konteynerlerinin karayolu ve demiryolu taşımacılıklarının kapsam dışı olduğunun belirtilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir

1.2.2. Öneriler

Kapsam

Madde 2 – (1) Bu Yönetmelik;

- Bozulabilir gıdaların karayolu ve demiryolu taşımacılığını,**
- Bozulabilir gıda taşımacılığında kullanılan özel nakliye ekipmanlarını,**
- Bozulabilir gıda taşımacılığı faaliyeti gerçekleştiren taraflarının görev ve sorumluluklarını,**
- Kamu kurum ve kuruluşlarının bozulabilir gıda taşımacılığı faaliyetlerini, kapsar.**

(2) Bu Yönetmelik;

- Uluslararası anlaşmalar ile savaş hali ve olağanüstü hallerde uygulanacak mevzuat hükümlerine göre yapılan taşıma işlemlerini,
- Bozulabilir Gıda Maddelerinin Uluslararası Taşımacılığı ve Bu Taşımacılık Faaliyetinde Kullanılacak Özel Ekipmana İlişkin Anlaşmaya (ATP) dâhil edilmeyen bozulabilir gıdaların taşımacılığını,
- ISO 1496-2'ye veya eşdeğer niteliklerle göre imal edilmiş olduğu yetkili otoritelerce onaylanmış olan termal deniz konteynerlerinin, denizyolu geçişlerinin öncesinde veya sonrasında gerçekleşen karayolu veya demiryolu taşımalarını,**
- Türkiye'ye herhangi bir hudut kapısından karayoluyla veya demiryoluyla giren bozulabilir gıda yüklü ekipmanların herhangi bir aktarma olmadan yapacağı transit taşımaları, kapsamaz.**

1.3. ATP MADDE 4 EK 1-2

1.3.1 Hukuki Boşluk Analizi

a) Bozulabilir gıdanın kara taşımacılığında özel ekipman kullanılması yükümlülüğü

Özel Ekipman Kullanma Yükümlülüğüne İlişkin Kurallar, Bozulabilir Gıda Maddelerinin Taşımacılığında Kullanılacak Özel Ekipmanlar Hakkında Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde düzenlenmiş bulunmaktadır. Bozulabilir Gıda Maddelerinin Taşımacılığında Kullanılacak Özel Ekipman Hakkında Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde, uyulması gereken sıcaklık değerleri ve dondurulmuş gıda taşıyan araçlarda sıcaklık kaydedici bulunması gerektiğine yönelik hüküm bulunmamaktadır.

Bozulabilir Gıda Maddelerinin Taşımacılığında Kullanılacak Özel Ekipman Hakkında Yönetmeliğin 6 ncı Maddesinde yapılacak değişikliklerle, uluslararası taşımacılıkta uyulması gereken sıcaklık değerlerinin, ATP'de belirlenen sıcaklıklar olduğu ve dondurulmuş gıda taşıyan araçlarda sıcaklık kaydedici bulunması gerektiği hüküm altına alınmalıdır. Ancak bozulabilir gıdaların yurt içi taşımacılığında uyulması gereken sıcaklık değerleri, hali hazırda Tarım ve Orman Bakanlığı'nın ilgili mevzuatında düzenlenmiş bulunmaktadır. Bu sebeple, Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde yapılacak değişikliklerle, bozulabilir gıda maddelerinin yurt içi taşımacılığında uyulması gereken sıcaklık değerlerinin, Tarım ve Orman Bakanlığı'nın ilgili mevzuatında öngörülen sıcaklık değerleri olduğunun belirtilmesi tavsiye edilmektedir.

Yönetmelik kapsamında ATP gerekliliklerini karşılayamayan ancak, yurt içinde ve ATP Anlaşmasına taraf olmayan ülkelere bozulabilir gıda taşımacılığında kullanılacak ekipmanlar için BTB düzenleneceği ifade edilmiştir. Ancak BTB'nin teknik gereklilikleri, BTB kapsamında kullanılacak etiket ve işaretler gibi hususlar "Bozulabilir Gıda Maddesi Taşımacılığında Kullanılan Özel Ekipmanların Tip Testi ve Teknik Muayeneleri Hakkında Yönerge" kapsamında ele alınmıştır.

Gerek ATP Uygunluk Belgesi gerekse BTB'ye ilişkin tüm gerekliliklerin Yönetmelik kapsamında ele alınması ve ATP'nin gereklilikleri göz önünde bulundurularak BTB için de daha somut kriterler belirlenmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

b) Yükümlülüğe uymamanın yaptırımları

İdari para cezalarına ilişkin hususlar, Bozulabilir Gıda Maddelerinin Taşımacılığında Kullanılacak Özel Ekipmanlar Hakkında Yönetmeliğin 23 üncü maddesinde yer almaktadır. Bahse konu maddede yapılacak değişikliklerle, idari para cezalarının yanı sıra, farklı yükümlülüklerin ihlali halinde, 655 sayılı kanunda öngörülen askıya alma, iptal ve benzeri yaptırımlar da öngörülebilir.

c) Yükümlülüğe ve yaptırımlara tabi kişilerin kimler olduğu

Bozulabilir Gıda Maddelerinin Taşımacılığında Kullanılacak Özel Ekipman Hakkında Yönetmelik'in 23 üncü maddesi uyarınca, Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde yer alan yükümlülüklerin ihlali halinde, taşımacı idari yaptırımlara tabii tutulmaktadır. Ancak, ATP'nin 4 üncü maddesi uyarınca, yükümlülüğün ihlali halinde yaptırımlara tabii tutulacak kişiler, farklı koşullara bağlı olarak değişmektedir.

Uygulamada kolaylık sağlanması adına gönderenin yükümlülüklerinin ayrı bir madde altında tanımlanması ve bu yükümlülüklerin ihlali halinde uygulanacak idari yaptırımların 23 üncü madde kapsamında belirlenmesi önerilmektedir.

1.3.2. Öneriler

a) Bozulabilir gıdanın kara taşımacılığında özel ekipman kullanılması yükümlülüğü

Bozulabilir Gıda Maddelerinin Taşımacılığında Kullanılacak Özel Ekipmanlar Hakkında Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin, aşağıda yer alan şekilde güncellenmesi önerilir;

Özel nakliye ekipmanı kullanıcısının yükümlülükleri

MADDE 6 – (1) Bozulabilir gıdaların yurt içi taşımacılık faaliyetinde yer alan özel nakliye ekipmanı kullanıcılarının yükümlülükleri şunlardır:

a) Ekipmana ilişkin onay kuruluşu tarafından düzenlenmiş olan ATP Uygunluk Belgesi veya BTB'ye sahip olmak,

- b) Ekipman için düzenlenmiş olan ATP Uygunluk Belgesini veya BTB'yi ekipmanla birlikte bulundurmak,
- c) Yalıtımlı ekipmanı, ATP veya Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara uygun biçimde işaretlemek,
- ç) Nakliye ekipmanının, taşınan gıdaya göre ATP veya Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslar uyarınca uygun işaret sınıfına sahip olmasını sağlamak,

(2) Türkiye'den ATP'ye taraf ülkelere veya diğer ülkelerden Türkiye'ye yapılan ikili bozulabilir gıda taşımacılığı faaliyetlerinde yer alan özel nakliye ekipmanlarının kullanıcılarının yükümlülükleri şunlardır:

- a) Ekipman için düzenlenmiş olan ATP Uygunluk Belgesine sahip olmak,
- b) Ekipman için düzenlenmiş ATP Uygunluk Belgesini ekipmanla birlikte bulundurmak,
- c) Yalıtımlı ekipmanı, ATP uyarınca uygun biçimde işaretlemek,
- ç) Nakliye ekipmanının, taşınan gıdaya göre ATP'de belirlenen uygun işaret sınıfına sahip olmasını sağlamak,
- d) Bozulabilir gıdaları ATP'de yer alan sıcaklık değerlerinde taşımak,
- e) Dondurulmuş/derin dondurulmuş gıda taşımacılığında kullanılan özel nakliye ekipmanlarının ATP'de yer alan standartlara uygun sıcaklık kayıt cihazıyla donatılmasını ve bu ürünlerin taşınması esansında cihazının çalışır durumda olmasını sağlamak,

(3) Özel nakliye ekipmanı kullanıcıları periyodik muayene tarihi gelen veya herhangi bir tamirat tadilat sonucu istisnai muayene yapılması gereken nakliye ekipmanlarının muayenelerini yaptırarak belgelerinin güncelliğini takip etmek ve yapılan denetimlerde bu belgeleri ibraz etmek için ekipmanla birlikte bulundurmak zorundadır.

(4) Bozulabilir gıdaların yurt içi taşımacılığında uyulması gereken sıcaklık koşullarına ve dondurulmuş gıda taşımacılığında sıcaklık kayıt cihazı buldurmaya ilişkin hususlarda 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununu ve söz konusu Kanuna dayanılarak hazırlanmış alt mevzuat hükümleri amir olup resmi denetimlerde Tarım ve Orman Bakanlığının yetkileri saklıdır.

Gönderenin yükümlülükleri

MADDE 7 – (1) Bozulabilir gıdaların taşımacılık faaliyetinde yer alan gönderenin yükümlülükleri şunlardır:

- a) Bozulabilir gıda taşımacılığının geçerli ATP Uygunluk Belgesi veya BTB'ye sahip ekipmanlarla yapılmasını sağlamak,
- b) Bozulabilir gıda taşımacılığının yapıldığı ekipmanların ATP'ye veya Bakanlıkça belirlenen kurallara uygun biçimde işaretlendiğini kontrol etmek.

b) Yükümlülüğe Uymamanın Yaptırımları

Yönetmeliğin 23 üncü maddesinin birinci fıkrasını yukarıdaki düzenlemeler uyarınca aşağıdaki şekilde düzenlenebilir.

- 6 ncı maddenin birinci fıkrasına aykırı hareket eden özel nakliye ekipmanı kullanıcılarına, (a) ve (ç) bentlerinin ihlali halinde her bir bent için ikibin Türk Lirası, (b) ve (c) bentlerinin ihlali halinde her bir bent için bin Türk lirası idari para cezası uygulanır.
- 6 ncı maddenin ikinci fıkrasına aykırı hareket eden özel nakliye ekipmanı kullanıcılarına, (a), (ç), (d) ve (e) bentlerinin ihlali halinde her bir bent için ikibin Türk Lirası, (b) ve (c) bentlerinin ihlali halinde her bir bent için bin Türk lirası idari para cezası uygulanır.
- 7 nci maddenin birinci fıkrasına aykırı hareket eden gönderene, (a) bendinin ihlali halinde ikibin Türk Lirası, (b) bendinin ihlali halinde bin Türk Lirası idari para cezası uygulanır.

1.4 ATP MADDE 6

1.4.1 Hukuki Boşluk Analizi

ATP'nin etkili uygulanması için gerekli önlemleri alma yükümlülüğü:

Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü'nün görev ve yetkileri, 1 numaralı Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin 477'nci maddesinde yer almaktadır. Kararnamede tehlikeli yük taşımacılığı ve kombine taşımacılık

gibi özel yük taşımacılığı faaliyetlerinin düzenlenmesine ve denetlenmesine ilişkin hususlar doğrudan hükme bağlanmıştır ancak bozulabilir gıda taşımacılığına ilişkin herhangi bir hüküm bulunmamaktadır.

1 No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 477 inci maddesine eklenecek bir hüküm ile bozulabilir gıda taşımacılığına ilişkin uluslararası anlaşmalar kapsamındaki düzenleme ve denetlemeye ilişkin olarak, Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü'nün yetkili kılınması önerilir.

Denetim faaliyetleri, Bozulabilir Gıda Maddelerinin Taşımacılığında Kullanılacak Özel Ekipmanlar Hakkında Yönetmeliğin altıncı bölümünde düzenlenmiş bulunmaktadır. Bu bölümde denetim faaliyetinin yasal dayanağı, denetim ile yetkili kurum ve kuruluşlar, yol kenarı denetim faaliyetleri, tutanakları düzenleyenlerin yükümlülüğü ve tutanakların muhafazası hususları düzenlenmiştir.

Yönetmeliğin 20'inci Maddesine eklenecek bir hüküm ile, söz konusu Yönetmelikten kaynaklanan denetim faaliyetlerinin Ulaştırma Hizmetleri Denetim Yönetmeliği kapsamında gerçekleştirileceği öngörülebilir.

1.4.2 Taslak Mevzuat Önerisi

1 Numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 477 nci maddesine aşağıdaki alt maddenin eklenmesini tavsiye ederiz;

ş) Bozulabilir gıda taşımacılığı faaliyetlerinde kullanılan özel nakliye ekipmanlarının asgari niteliklerini belirlemek, belgelendirmek ve denetlemek,

Yönetmeliğin 20'nci maddesinin aşağıdaki şekilde düzenlenmesi, 21 ve 22 nci maddelerinin ise yürürlükten kaldırılması önerilir.

Denetim

MADDE 20 – (1) Bu Yönetmelik kapsamında yer alan faaliyetler Bakanlık denetimine tabidir.

(2) Bu Yönetmelik kapsamındaki hususlara ilişkin denetimler ve idari yaptırımların uygulanması 3/6/2021 tarih ve 31500 sayılı Ulaştırma Hizmetleri Denetim Yönetmeliği uyarınca belirlenen usul ve esaslar uyarınca gerçekleştirilir.

2. SONUÇ

Güncel Türk Mevzuatı, ATP gereklilikleri ve en iyi AB uygulamaların tatbik edildiği ülkeler ile kısmen uyumludur. Ancak, ATP gerekliliklerini yurtiçi taşımacılık operasyonlarına uygulama ihtiyacı oldukça karmaşık bir sorudur ve çok ciddi bir çaba gerektirir. Bakanlığın yoğun çabaları sayesinde, bu gerekliliklerin birçoğu şimdiki dek yerine getirilmiş ve önemli bir mesafe kat edilmiş bulunmaktadır. Projenin başlangıcından bu yana Bakanlık, "Bozulabilir Gıda Maddelerinin Taşımacılığında Kullanılacak Özel Ekipman Hakkında Yönetmelik" ile "Bozulabilir Gıda Maddesi Taşımacılığında Kullanılan Özel Ekipmanların Tip Testi ve Teknik Muayeneleri Hakkında Yönerge" olmak üzere iki adet önemli mevzuat yayınlamış bulunmaktadır.

Böylelikle, mevzuat uyumuna ilişkin gerekliliklerin birçoğu tamamlanmış bulunmaktadır.

UNECE tarafından yayınlanan "ATP'ye Katılım ve Uygulamaya Yönelik Yol Haritası"¹ göre herhangi bir Akit Devlet, iç taşımacılıkta ATP'yi uygulamaya karar verirse yurtiçi uygulamanın yürürlüğe girmesi için geçiş süreci öngörülmalıdır. Buna uygun olarak, Yönetmeliğin Geçici Madde 2/2 hükmünde, 2022 yılı ve sonrası model yılına sahip ekipmanların ATP gerekliliklerine uygun biçimde üretilmesi zorunlu kılınmış 2022 yılı öncesi model yılına sahip ekipmanlar için ise ulusal uygunluk belgesi olan Bozulabilir Gıda Taşıma Belgesi (BTB) almak için 3 yıllık bir geçiş süresi tanımlanmıştır.

Özel ekipmanın tanımı en iyi uygulamaların tatbik edildiği ülkeler ile paralel olarak, Yönetmeliğin 4'üncü maddesinde düzenlenmiş bulunmaktadır. Ulusal uygunluk belgesinin adı Bozulabilir Gıda Taşıma Belgesidir. Yönerge 'de, BTB'de kullanılacak etiket ve işaretler, en iyi AB uygulamalarının tatbik edildiği ülkeler ile paralel olarak, ATP Uygunluk Belgesinden farklı şekilde belirlenmiş bulunmaktadır.

Yönetmeliğin kapsamı, 2'nci maddede düzenlenmiş olup, karayolu taşımacılığını içermektedir.

Öte yandan, Türk mevzuatına yönelik Boşluk Analizi ve En İyi AB Uygulamaları Raporu (Faaliyet 1.1) ve Mevzuat Analiz Raporu (Faaliyet 1.2) uyarınca elde edilen bulgulara dayanılarak hazırlanan bu raporun analiz edilmesi ve ATP gerekliliklerine ilişkin uyum sürecinin tamamlanması önemle tavsiye edilmektedir. Her ne kadar uyum sürecinin önemli bir kısmı tamamlanmış olsa da aşağıda yer alan tavsiyelerin uygulanması halinde Türk Mevzuatı ATP gereklilikleri ve en iyi AB uygulamaların tatbik edildiği ülkeler ile tamamen uyumlu hale gelecektir.

- Bozulabilir Gıda Maddelerinin Taşımacılığında Kullanılacak Özel Ekipman Hakkında Yönetmelik ile Bozulabilir Gıda Maddesi Taşımacılığında Kullanılan Özel Ekipmanların Tip Testi ve Teknik Muayeneleri Hakkında Yönerge birleştirilerek, Yönergede yer alan farklı yükümlülüklerin ihlali halinde, farklı müeyyideler uygulanması sağlanmalıdır. Bu kapsamda, para cezalarının yanı sıra, 655 sayılı KHK'da öngörülen, askıya alma, iptal ve benzeri yaptırımlar düzenlenebilir.
- Uluslararası taşımacılık yapan yabancı plakalı bir taşıtta bulunan ekipmana diğer bir Akit Devlet yetkililerince verilen ATP Uygunluk Belgesinin, aksi kanıtlanana dek ilgili taşıtın Türkiye'de bulunduğu sürede geçerli kabul edileceği yönünde bir hüküm eklenmelidir.
- Yönetmeliğin 2 nci maddesinde yapılacak değişikliklerle, uluslararası taşımalarda ATP'nin kapsam ve sınırlarına bağlı kalınması, yurt içi taşımalarda ise sahadaki koşulların gerekli kılması halinde, karayolu ve demiryolu taşımacılığının kapsama dahil edilmesi önerilir.
- Uluslararası taşımacılıkta uyulması gereken sıcaklık değerlerinin, ATP'de belirlenen sıcaklıklar olduğu ve dondurulmuş gıda taşıyan araçlarda sıcaklık kaydedici bulunması gerektiği hüküm altına alınmalıdır.
- Yükümlülükler ve yaptırımlara tabi kişilerin, ATP'nin 4 üncü maddesine paralel şekilde düzenlenmesi önerilir.
- Deniz konteynerlerinin karayolu ve demiryolu taşımacılıklarının kapsam dışı olduğunun belirtilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

¹ https://unece.org/DAM/trans/main/wp11/ATP_publication/2017/V4e-ATP_Road_Map_-_Final_-_web.pdf

- Yönetmelikten kaynaklanan denetim ve idari yaptırım faaliyetlerinin Ulaştırma Hizmetleri Denetim Yönetmeliği kapsamında gerçekleştirileceği öngörülebilir.
- Gerek ATP Uygunluk Belgesi gerekse BTB'ye ilişkin tüm gerekliliklerin Yönetmelik kapsamında ele alınması ve ATP'nin gereklilikleri göz önünde bulundurularak BTB için de daha somut kriterler belirlenmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.
- Bozulabilir gıda maddelerinin yurt içi taşımacılığında uyulması gereken sıcaklık değerlerinin, Tarım ve Orman Bakanlığı'nın ilgili mevzuatında öngörülen sıcaklık değerleri olduğunun belirtilmesi tavsiye edilmektedir. Bunun yanı sıra, ATP Anlaşmasında belirlenen sıcaklık gereklilikleri ile Tarım ve Orman Bakanlığı'nın ilgili mevzuatında düzenlenen sıcaklık değerlerinin tam uyumlu olmadığı belirlenmiştir. ATP'nin yurt içine uygulanmasına ilişkin ortaya çıkabilecek karışıklıkların giderilmesi ve tam uyumun gerçekleştirilmesi için, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlığı arasındaki iş birliği pekiştirilerek, Tarım ve Orman Bakanlığı'nın ilgili mevzuatında düzenlenen sıcaklık değerlerinin, ATP Anlaşmasında belirlenmiş olan sıcaklık değerleri ile uyumlu hale getirilmesi önerilir.
- 1 No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde yapılacak değişiklik ile bozulabilir gıda taşımacılığında kullanılan özel nakliye ekipmanlarının asgari niteliklerinin belirlenmesi, belgelendirilmesi ve denetlenmesine ilişkin olarak, Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü'nün yetkili kılınması önerilir.

Yukarıda belirtildiği üzere, her ne kadar Türk mevzuatı ATP gereklilikleri ve en iyi AB uygulamalarının tatbik edildiği ülkelerin mevzuatı ile kısmen uyumlu olsa da, tam uyumun sağlanması amacıyla yukarıda belirtilen önerilerin uygulanması gerekmektedir.

Bu yayın Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti'nin mali desteğiyle hazırlanmıştır. Bu yayının içeriğinden sadece Eptisa Mühendislik liderliğindeki Konsorsiyum sorumludur ve hiçbir şekilde Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti veya Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nın görüşlerini yansıtığı şeklinde yorumlanamaz.